

Vedrørende: Høring - Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2023 (TFO 2023)

Høringsfrist: 07.03.2023

Fra: Besteforeldrenes klimaaksjon, v/Linda Rundquist Parr, Hans Martin Seip, Sigmund Hanslien og Andrew Kroglund

Noen innledende kommentarer

I en nylig pressemelding fra OED heter det:

«Det er petroleumsfaglege vurderingar som avgjer om nye område skal leggjast til TFO-området.»

Det tror vi departementet på – og norsk kompetanse innen fagfeltet er i verdensklasse, og noe å være stolt over. Men: I 2023 kan vi ikke lenger bare støtte oss på denne snevre fagkompetansen, vi må utvide horisonten. Den tilsier at verden ikke må utvinne mer karbonbasert energi, om vi holder oss til Paris-målene, som Norge har signert på. Den eneste måten vi kan tillate fortsatt ny utvinning, er om tekniske renseteknologier hadde vært på plass, men det er de ikke.

Mot en slik bakgrunn er det norske forslaget om å utvide TFO-området med 30 000 km², hvor oljeselskapene kan søke om nye lisenser hvert år, uansvarlig. Omtrent 85% av de nye blokkene ligger lengst nord, resten i Norskehavet. Felles for alle er lang avstand til eksisterende infrastruktur og kostbar utbygging, gitt mulige funn. Eventuelle inntekter vil trolig først komme på 2040-tallet, basert på erfaringer fra eksisterende felt.

Dårlig økonomistyring

Så langt har oljeaktiviteten i Barentshavet dessverre ført til økonomisk tap for Norge. Etter 42 år og over 200 letebrønner er resultatet tre kommersielle felt, hvorav to er i produksjon. Et av disse, Goliat, gir knapt positiv økonomi.

Suverent størst andel av tapene har falt på staten. Dessverre er dette lite synlige for politikere og folk flest, og ligger «skjult» av store inntekter fra resten av sokkelen. Høy skatt og gunstige fradragsordninger, inkludert refusjon av leteutgifter, gir staten store inntekter når det går godt, men tilsvarende tap ved feilinvesteringer. I området som foreslås utvidet, er det allerede 8 mislykkede letebrønner, med trolig over 5 milliarder kroner i tap. Den norske stat ville vært betydelig rikere i dag uten oljeleting i Barentshavet.

Når skal vi si nok er nok? De største internasjonale aktørene har for lengst mistet interessen. Disse baserer ikke investeringsbeslutningene sine på fiktive arbeidsplasser i Finnmark. De velger heller å investere der utsiktene til å tjene penger er best; modne områder på norsk sokkel eller internasjonalt. Nesten bare Equinor, Petoro og private selskaper dominert av norske interesser er aktive i Barentshavet i dag. På Wistingfeltet vil utenlandsstyrt kapital

bære kun 2% av netto risiko etter skatt ved utbygging. Den norske stat vil være direkte og indirekte eksponert med 90%.

Dessverre blir oljeaktiviteten i Barentshavet fort en polarisert diskusjon, der utsiktene til stor økonomisk gevinst og arbeidsplasser blir satt opp mot klima og miljøvern. Bekymringer rundt det siste ble grundig belyst i høringen av utbyggingsplanen for Wisting, med svært kritiske kommentarer fra Miljødirektoratet.

Et betimelig bestillingsverk?

OED har nylig mottatt en analyse, bestilt fra Rystad Energy. (*Netto klimagassutslipp fra økt olje- og gassproduksjon på norsk sokkel.*) Her hevdes det at norsk olje- og gassproduksjon sannsynligvis vil redusere totale klimagassutslipp. Dette gjelder særlig gass. Rapporten konkluderer:

Samlet gir steg 1-3 en *netto global utslippreduksjon på 123 kg CO₂e per fat o.e.* i økt norsk gassproduksjon elektrifisert med kraft fra land. Oppnådd klimaeffekt er en kombinasjon av at økt gassetterspørsel delvis erstatter kull, og at utslippene ved å produsere og frakte norsk gass til markedet er betydelig lavere enn for LNG. Til sammenligning slippes det ut 293 kg CO₂ ved forbrenning av ett fat o.e gass.

Vi leser oss her til at norsk fossil energi visstnok er blant verdens reneste fossile energi. Men det spesielle ved Rystad-rapporten er ikke konklusjonen. Det oppsiktsvekkende er at den ble bestilt. Hva var formålet? Vil Norge på COP28 i Dubai, -oljeindustriens Mekka, be verden om at norsk olje må få forrang - fordi den hjelper klimaet, er renest og mest demokratisk? Det sier seg selv at slike argumenter ikke holder mål, eller for å sitere sjefen i IEA, Fatih Birol:

«Når vi ser tilbake på dette øyeblikket, ti år fra nå, tror jeg at dette året ikke bare vil bli husket for den globale energikrisen, men å være et vendepunkt i historien til overgangen til ren energi».

Det virker på oss som om rapporten ser mest på utviklingen fram til 2030. Det er et ganske kort tidsperspektiv for leting i nye områder. Videre bygger dette mye på utviklingen hittil uten å ta inn over seg at skal vi unngå svært dramatiske konsekvenser, må det tas helt andre grep i de nærmeste årene. Med ledetid fra funn til produksjon på minst 15 år for eksisterende felt i Barentshavet, betyr det produksjonsstart for fremtidige funn tidligst rundt 2040. Derfor fremstår leting i nye områder som et veddemål på at verden ikke vil nå klimamålene, slik det er beskrevet i en rekke publikasjoner, f. eks.

UNEP Emission Gap Report 2022. The Closing Window. Climate crisis calls for rapid transformation of societies.

IEA World Energy Outlook 2022. Særlig Chapter 3 An updated roadmap to Net Zero Emissions by 2050.

Bro til framtiden?

De som ønsker mer gassproduksjon, kaller gjerne gass en bro til framtiden. Mange forskere er skeptiske til dette.

Også UNEP har en fersk diskusjon om bruk av gass som bro:

UNEP's [Emissions Gap Report](#) says we must cut greenhouse gas emissions by up to 45 percent by 2030 to skirt a full-blown climate crisis. Is natural gas a good bridge fuel for countries seeking to transition away from coal and oil?

*It all depends on the speed of the transition, which science tells us must be rapid to avoid the worst consequences of climate change. **A long or slow transition away from other fossil fuels and which requires lots of investment in gas infrastructure would make for a bad bridge.** In many countries natural gas has already replaced coal as the fuel of choice for electricity production, with climate and air quality benefits. The rapid decrease in the cost of solar, wind and other renewable energy technologies makes these an even better alternative than gas in more and more locations. Where gas has a special role in the energy transition is as a back up to a renewable-based power system because gas boilers can be turned on almost instantly while starting up a coal-fired power plant takes much longer. There's a lot of research and deployment of energy storage technologies so this role for gas will diminish.*

[Is natural gas really the bridge fuel the world needs? \(unep.org\)](#)

Forurensningsproblematikken fortsatt usikker

I tillegg er det betydelig usikkerhet i forhold til oljevernberedskap i nord og i arktiske farvann. Riksrevisjonen kom i 2019 til at oljevernutstyr ikke er dimensjonert for nordområdene.

<https://www.tu.no/artikler/riksrevisjonen-oljevernutstyr-er-ikke-dimensjonert-for-nordomradene/457382?fbclid=IwAR0JMgewZyd33SdCGJcPJFLJhxlHBW8MNXbwqr74hyfPveBJfT26VJ8RceU>

Fremtidige rettsaker mot Norge og norske selskap?

Staten har i det store og hele vunnet frem med sin fortolkning av grunnloven og dets miljøparagraf, med visse forbehold. Men mye har forandret seg etter det. Rettsapparatet, både nasjonalt og ikke minst internasjonalt, vil brukes mer aktivt i fremtiden, og det er ingen garanti for at avgjørelser som i dag fattes av det norske Storting vil ses på som legitime noen få år frem i tid. Et par artikler fra *The Guardian* i år understreker at dette er aktuelt.

<https://www.theguardian.com/environment/2023/jan/04/why-2023-will-be-a-watershed-year-for-climate-litigation>

[Shell directors personally sued over 'flawed' climate strategy | Oil | The Guardian](#)

Høyesteretts dom i klimasøksmålet i desember 2020 innebærer at myndighetene ikke kan se isolert på territoriale utslipp, men også må hensynta klimagassutslipp fra eksportert olje- og gass. Skjer det i tilstrekkelig grad ved eventuelle nye lisenser nå?

Tenk på den neste generasjonen

Norges har betydelige forpliktelser for fremtidige generasjoner, som slått fast i Grunnlovens § 112. Av den grunn er det sendt inn klage til Den Europeiske Menneskerettskonvensjonen av seks unge klimaaktivister, og etablerte miljøorganisasjoner. Klagerne mener deres rett til liv etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 2 og rett til fysisk integritet etter artikkel 8 er brutt ved at norske myndigheter åpnet Barentshavet sør og sørøst for oljeutvinning. Dette skyldes at klagerne mener klimagassutslippene utvinningstillatelsene vil kunne føre til utgjør en alvorlig trussel for liv og helse. Saken reiser også spørsmål om de unge klimaaktivistene er indirekte diskriminert ettersom de over deres levetid må bære en uforholdsmessig byrde av skadene klimagassutslippene vil kunne føre til, På basis av det ovenfornevnte, ber derfor BKA om at et nytt generasjonsperspektiv legges til grunn for dagens avgjørelser om nye lisenser på norsk sokkel. Vi anbefaler derfor at tildeling av nye letelisenser avslås.